

Іванчук В.Є.

*Національний університет «Одеська юридична академія»
аспірант кафедри загальнотеоретичної юриспруденції*

ПРАВОВИЙ МОНІТОРИНГ КОНСТИТУЦІЙНОГО АКТА ПИЛИПА ОРЛИКА

Держава і влада тісно пов'язані між собою, історично розвиток політичних процесів на території сучасної України свідчать про високий рівень правової культури, та її вагомий вплив на розвиток державницьких подій XVIII століття у всьому світі. Саме з 1710 роком пов'язана створення першої писаної Конституції в світі, яку називають Пакти і Конституція прав і вольностей Війська Запорізького.

Пилип Орлик, як впливовий державний діяч, першим заклав підґрунтя для демократичного та системного розвитку держави на підставі Основного акту, що регулював би всі відносини на відповідній території. Цей конституційний акт, як фундаментальний документ згідно якого регулювалися всі суспільні відносини дав поштовх до нового підходу до управління державою, а також відкрив нові можливості для правового регулювання.

Поняття «моніторинг» найчастіше вживається у такому значенні – «як систематична, постійна діяльність, пов'язана зі збором і аналізом інформації і спрямована на спостереження за розвитком досліджуваного об'єкта з метою виявлення відповідності його стану очікуваним результатам і оцінки його розвитку» [2].

Відповідно до наданого визначення моніторингу, здійснюючи дефініювання Акта Пилипа Орлика в розрізі сучасного розуміння правового моніторингу, можна стверджувати, що під впливом геополітичних напружених процесів Пилип Орлик здійснив ряд дій, що були спрямовані на встановлення державності українських земель з метою їх об'єднання.

Індикатором розвитку державності стала саме писана Конституція, яка складалася з преамбули та 16 пактів Конституції, в якій зафіксовано поділ

влади на законодавчу, виконавчу та судову, а також вмістила в собі систему норм, що регулювали відносини у сфері виборчого права, визначали права та свободи людини та громадянина, а також визначали кордони та суверенітет.

Акт Пилипа Орлика став своєрідним інструментом на шляху вироблення обґрунтованих пропозицій щодо корекції тогочасних правових актів що були спрямовані на регулювання суспільних відносин задля підвищення якості та ефективності правозастосування.

Даний акт на той час, був достатнім за своїм змістом та формою, охоплював найбільш широке коло суспільних відносин, а саме головне був спрямований на посилення інтелектуальної складової нормотворчої діяльності.

Здійснюючи правовий моніторинг знань Акта Пилипа Орлика, можна стверджувати, що даний Акт, був найбільш комплексним, ефективним та прогресивним нормативно-правовим території Європи. Проте, зважаючи на суспільно-економічний та ідеологічний розвиток тогочасного суспільства, вбачається, що досягнути бажаного результату не вдалося. Тобто так-званий канал зворотного зв'язку між нормативно правовими актами та результатами їх дій був встановлений частково.

За допомогою методу компаративістики, та здійснюючи аналіз Конституції Пилипа Орлика та Першої Конституції Польщі, можна стверджувати, що Конституція Пилипа Орлика була більш демократичною, та соціально спрямованою, закладала підвалини соціальної рівності, судової справедливості, державного суверенітету та особистої свободи. Фактично Перша конституція Пилипа Орлика відобразила в собі звичаєве право козацького народу.

Важливою складовою Конституції Пилипа Орлика є оцінка ефективності норм даної Конституції.

Генеza сучасної Конституції сягає історичного коріння саме в період написання Конституції Пилипа Орлика. Свідченням цього є преамбули сьогочасної Конституції та Конституції Пилипа Орлика де є посилання на відповідальність перед Богом власною совістю та поколіннями. Нинішня Конституція України містить 15 розділів в той час як Конституція Пилипа

Орлика 16 пактів. Питання щодо державних кордонів вирішується майже однаково.

«Пакти...» не тільки декларують програму дій гетьмана, Генеральної ради тощо у разі здобуття ними реальної політичної влади, але й комплексно охоплюють майже всі сфери конституційного процесу. Основне завдання Конституції П.Орлика – створити життєздатну, конкурентоспроможну і збалансовану систему функціонування і взаємодії органів державної влади Гетьманщини; за для чого декларується процес розмежування державної влади на виконавчу, законодавчу і судову.

Прийняття Конституції України внесло стабільність у політичне життя українського суспільства, законодавчо розмежувавши компетенцію різних гілок влади, установлює права та обов'язки громадян, політичних партій і громадських організацій.

Створено передумови для того, щоб функціонування і розвиток держави і суспільства не залежали від швидкоплинних інтересів еліти політичної орієнтації партій чи окремих політичних діячів. Окреслено відносини держави і громадянина, їхні права і взаємні обов'язки. Установлено межі втручання держави в життя суспільства й окремої особистості [1, с. 8].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лапенко С.К. Конституція Пилипа Орлика: історія створення та місце в українському конституційному процесі / С.К. Лапенко. – Харків: 2013. – Вип. 47. – С. 5-9.

2. Мониторинг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://voluntary.ru/dictionary/662/word/monitoring>